

РЕШЕНИЕ

ПО ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

№ СМ-01-01/2023г.

На основание чл. 94, ал. 2, чл. 99, ал. 2 и 3 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), чл. 19, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Наредбата по ОВОС) и във връзка с чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и чл. 39, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС), както и на основание разпореденото в Решение №348/07.11.2022г. по адм. дело №34/2022г. на Административен съд - Кърджали, потвърдено с решение на Върховен административен съд №2234/31.07.2023г. по адм. дело №1181/2023г.

ОДОБРЯВАМ:

Осъществяването на инвестиционно предложение: „Добив на полиметални руди от проучвателна площ „Млечино” - находище Китница“, в участъци „Чернигово“ и „Мировец“ в землищата на с. Китница, с. Боровица, с. Търна, с. Дедино, с. Чернигово, с. Долно Прахово, общ. Ардино, обл. Кърджали

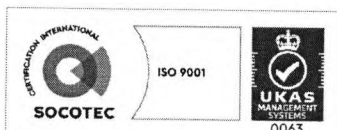
възложител: „ГОРУБСО-Кърджали“ АД,

Кратко описание на инвестиционното предложение:

Инвестиционното предложение е свързано с добив на полиметални руди от находище „Китница“, община Ардино, област Кърджали за срок от 20 години. Въз основа на Геоложки доклад за находище Китница за регистриране на Геоложко откритие са извършени геолого – проучвателни дейности. Издадено е удостоверение за геоложко откритие №9 от 03.05.2012 година за находище „Китница“ на „Горубсо-Кърджали“ АД. Сключено е Допълнително споразумение № 3 от 21.06.2012г. за удължаване срока на проучването, с цел регистриране на Търговско откритие.

Инвестиционното предложение ще се реализира по открит способ, като добитата руда, която се отнася към полиметалните златно - сребърни руди, ще се преработва в действащите мощности на Обогатителна фабрика, гр. Кърджали, без да се променя годишният ѝ капацитет, съгласно издадените разрешителни. Откривката като минен отпадък от добива ще се съхранява на насипище, с цел използването ѝ при бъдеща рекултивация чрез връщането ѝ в отработения рудник. За целта е изработен План за управление на минните отпадъци.

Находище „Китница“ се намира на около 34 км, западно от гр. Кърджали и ще се разработва за срок от 20 години, последователно в два участъка: „Чернигово“ - за първите 12 години и „Мировец“ - за следващите 8 години. Концесионната площ на находището е 2960.615 дка, от които пряко засегнати от реализацията на предложението са 249.109 дка. Площта на нарушените терени ще бъде приблизително 8%, както следва:

4700 гр. Смолян, ул. „Дичо Петров“ № 16, ПК 99, e-mail: riosv-smolyan@mbox.contact.bg, <http://smolyan.riosv.com>; Директор: 0301/60-113, Тех. сътрудници: 0301/60-100, 60-112, Fax: 0301/60-119

- ✓ 132.424 дка за руднично поле на участък „Чернигово“;
- ✓ 37.584 дка за руднично поле на участък „Мировец“;
- ✓ 2.6 дка за насипище хумус;
- ✓ 3.5 дка вътрешни пътища;
- ✓ 73.001 дка за външно временно насипище. Скалната маса от него ще се използва за запълване на отбитите руднични пространства на участък „Чернигово“ на етап закриване и рекултивация на този участък.

Координатните точки на находище Китница и на двата участъка са следните:
 Регистър на характерните точки на исканата концесионна площ за находище „Китница“
 (Координатна система 1970 г.)

Номер точка	X	Y
1	4551310,0	9396530,0
2	4551230,0	9396875,0
3	4551140,0	9396875,0
4	4550988,0	9397147,0
5	4550300,0	9397300,0
6	4549500,0	9397300,0
7	4548760,0	9397035,0
8	4548750,0	9396540,0
9	4548630,0	9396430,0
10	4548200,0	9396430,0
11	4548200,0	9396090,0
12	4549000,0	9395690,0
13	4549250,0	9395690,0
14	4549250,0	9396050,0
15	4549400,0	9396050,0
16	4549400,0	9396700,0
17	4549870,0	9396700,0
18	4549870,0	9396000,0
19	4551020,0	9396000,0
20	4551020,0	9396530,0

Регистър с координати на характерните точки на бъдещия рудник „Чернигово“ на находище „Китница“ (Координатна система 1970 г.)

Номер точка	X	Y
1	4549079.6	9395981.2
2	4549075.5	9396100.4

3	4548955.6	9396257.5
4	4548817.3	9396349.9
5	4548742.8	9396336.3
6	4548662.6	9396275.6
7	4548621.7	9396163.8
8	4548621.7	9396099.9
9	4548671.6	9396046.1
10	4548792.8	9396010.7
11	4548935.1	9395909.9
12	4549011.1	9395908.4
13	4549045.6	9395931.5

Площ на участъка 132424 m²

Регистър с координати на характерните точки на бъдещия рудник „Мировец“ на находище „Китница“ (Координатна система 1970 г.)

<i>Номер точка</i>	<i>X</i>	<i>Y</i>
1	4550489.5	9397034.7
2	4550460.4	9397110.6
3	4550377.8	9397155.6
4	4550329.4	9397171.6
5	4550284.9	9397172.3
6	4550247.9	9397140.7
7	4550237.2	9397045.9
8	4550265.4	9397007.7
9	4550420.6	9396966.9
10	4550467.9	9396985.7

Площ на участъка 37584m²

Регистър с координати на характерните точки на бъдещото насипище за минни отпадъци на находище „Китница“ (Координатна система 1970 г.)

<i>Номер точка</i>	<i>X</i>	<i>Y</i>
1	4549260.8	9396548.7
2	4549170.8	9396683.6
3	4548962.6	9396782.2
4	4548899.4	9396775.4
5	4548852.5	9396713.3
6	4548876.1	9396624.3
7	4549040.1	9396516.9

8	4549166.9	9396483.5
9	4549249.9	9396496.9

Площ на участъка 73001m²

Регистър с координати на характерните точки на насипище за хумус на находище „Китница“ (Координатна система 1970 г.)

Номер точка	X	Y
1	4548838.6	9396541.5
2	4548822.7	9396558.0
3	4548800.9	9396559.4
4	4548779.5	9396552.3
5	4548766.0	9396533.4
6	4548777.8	9396515.8
7	4548805.0	9396510.6
8	4548832.7	9396519.4

Площ на участъка 2600m²

Годишната производителност се предвижда да бъде 300000 тона. Разработването на находище „Китница“, участъци „Чернигово“ и „Мировец“ по открит способ обхваща два аспекта:

- Минно строителство, при което се прокарват капиталните минни изработки;
- Разкриване и добив на полезното изкопаемо;

Добиването на златно-сребърна руда включва следните етапи:

- Разкриване на находището чрез отнемане на почвения слой и неконвенционалната рудна маса (скална маса), насипване и съхранение на площадки за временно съхранение (насипища), с цел тяхното последващо използване при закриване и рекултивация на находището.

- Сондажно-пробивни и взривни дейности за добив на златно-сребърна руда.
- Натрошаване на добитите златно-сребърни руди, посредством трошачно-сортировъчна инсталация (ТСИ), монтирана на отделните руднични участъци.
- Натоварване и извозване на натрошената златно-сребърна руда с автосамосвал до наличната обогатителна инсталация на Горубсо-Кърджали“ АД в гр. Кърджали.
- На съществуващите мощности в Горубсо-Кърджали“ АД, златно-сребърните руди ще се преработят до гравитационен концентрат и златно-сребърна сплав „Доре“ – дейности, които не са предмет на настоящото инвестиционно предложение.

Разработването на находище „Китница“, участъци „Чернигово“ и „Мировец“ по открит способ предвижда разкриването на всеки от участъците да стане със спирални траншеи, разположени на неработния борд на рудника и прилагане на “Транспортна система на разработване с временно външно насипище за депониране на почвения слой и външни съоръжения за депониране на минни отпадъци”. Изземването на минната маса ще се извършва по циклична технологична схема и използването на пробивно-взривни работи. Структурата на комплексната механизация при откривните работи е „багерно–транспортно–насипищна”, включваща еднокофови багери и челен товарач, автомобилен и/или гумено-лентов транспорт, булдозерно насипище, а при добивните е „багерно–транспортно разтоварна”, състояща се от багерно–трошачен комплекс (мобилна трошачно-сортировъчна инсталация) и автомобилен и/или гумено-лентов транспорт.

При определяне параметрите на експлоатационните хоризонти е отчетено влиянието на минно – техническите условия и управлението на качеството на добитата руда. Затова се приема, че участък „Чернигово“ ще се разработва чрез стъпала с височина 10 м. Неработният борд ще бъде изграден от сдвоени 20 метрови стъпала, с предпазна площадка от 5 м.

В участък „Чернигово“ откривните работи ще са с обем 5 275 128 м³. Коефициентът на откривка е 8 м³/м³, а площта на открития рудник е 132 424 м². Ще бъдат добити 641 387 м³ руда. Дължината на спиралната траншея ще е 2460 м, а дъното на рудника ще е разположено на кота 560. Загубите на полезно изкопаемо ще са до 8 %.

Откривката ще се депонира на външно насипище с площ 73.001 дка. След изземване на полезното изкопаемо в участъка, откривката ще бъде върната в отработеното пространство. По този начин в края на експлоатацията на участък „Чернигово“, нарушените терени от разработването на участъка и депото за депониране на минни отпадъци ще бъдат около 210 дка.

Участък „Мировец“ ще се разработва чрез 4 стъпала с височина 10 м. Неработният борд ще бъде изграден от сдвоени 20 метрови стъпала, с предпазна площадка от 5 м.

С оглед осигуряване качеството на добива на злато съдържащи руди ще се работи едновременно на четири хоризонта - един откривен, два добивни и един подготвителен.

Откривните работи ще са с обем 867 116 м³. Част от откривката - 203 116 м³ ще се депонира в отработеното пространство на участък „Чернигово“. Останалата част от откривката – 664 000 м³ ще се депонира на външно насипище на участък „Чернигово“ с площ 73.001 дка. След изземване на полезното изкопаемо в участъка, откривка от 664 000 м³ ще бъде върната в отработеното пространство. Коефициентът на откривка е 3,8 м³/м³, а площта на открития рудник е 37 584 м². Ще бъдат добити 227 896 м³ руда. Дъното на рудника ще е разположено на кота 500.

Подготовката на минната маса за изземване е основен технологичен процес при открития добив на полезни изкопаеми. Тя включва комплекс от дейности по разрушаване на масива и създаване на условия за висока производителност на изкопно-товарната и транспортната механизация. Във връзка с условията на разработване и физико – механичните свойства на скалите от находище „Китница“, подготовката на минната маса за изземване и товарене ще се извършва чрез пробивно – взривни работи. За осигуряване на годишната производителност от 300000 т се предвиждат две взривявания седмично. Взривовите ще бъдат поставяни в предварително направени сондажи. Пробиването на сондажите с диаметър 110 мм ще се извърши със сонда с ударно – въртеливо действие с производителност 400 м/см. Разрушените скали, съдържащи руда ще се подават с универсален хидравличен багер или челен товарач в мобилна трошачна инсталация. ТСИ ще се ситуира максимално близо до забоя, за да няма необходимост от транспортиране на рудата, преди натрошаване.

Извозването на рудата до обогатителната фабрика, разположена на 34 км от рудник „Китница“ ще се осъществява чрез автотранспорт. Полезното изкопаемо ще се транспортира от участъците на находище „Китница“ до гр. Кърджали по републиканската пътна мрежа чрез автосамосвали.

При разработване на находищата по открит начин възниква необходимост от разполагане на откривката на определени места в границите или извън границите на рудничното поле – депа за депониране на минни отпадъци. Откривката в рудник „Китница“ представлява хумусен слой и скална маса, която е без икономическо значимо съдържание на ценен метал. Хумусът ще се изземва селективно и ще се депонира на отделен участък в рамките на насипището. Площта на насипището за хумус е 2,6 дка. Откривката ще се депонира с конзолни насипообразователи на триетажно (изградено на три насипищни стъпала) булдозерно насипище с обща височина до 90 м.

С цялостния проект за разработване на двата участъка на находище „Китница“ ще се изготви и проект за рекултивация, която ще бъде поетапна. Предвижда се отработване на участък „Чернигово“, след което ще започне неговата рекултивация. В етапа на рекултивация на участък „Чернигово“ ще започне минното строителство и експлоатация на участък „Мировец“. След приключване на минните работи, участък „Мировец“ също ще се рекултивира. В началото издетата откривка ще се депонира на външно насипище, с цел

използването ѝ при бъдеща рекултивация, чрез връщането ѝ в отработените руднични пространства. Откривката от участък „Мировец“ на находище „Китница“ ще се транспортира и насипва директно в отработеното пространство на рудника на участък „Чернигово“. Трасето на пътя от участък „Мировец“ до асфалтов път е променено, за да попадне в исканата концесионна площ.

Находище „Китница“ при последователната експлоатация в различните му участъци се предвижда да работи на една смяна, преобладаващо през светлата част от денонощието, независимо от сезоните. На рудника е предвидена механизация с ел. хранване – гумено-лентови транспортъри, помпи за изпомпване на водата от котлована, осветление. Необходимата инсталирана мощност от 15 kW, освен от националната мрежа може да се добива и от собствен генератор.

За работа на обслужващата техника (машините и съоръженията, работещи с ГСМ) ще се използват дизелово гориво и смазочни масла.

Напречното сечение на отводнителните канавки е трапецовидно, тъй като от хидравлична гледна точка това сечение осигурява най-висока скорост на оттичане на водите при най-малко завихряне, което е важно условие за предпазване на канавките от задръстване с наносен материал.

Отводняването на работните хоризонти от всички участъци се осъществява чрез събиране на водите в зумпфове, разположени на най-ниската моментна кота. От всеки зумпф водата се изпомпва в изграден бетонен утайник на повърхността, събиращ рудничните води. След механично утаяване, избистрената вода ще се отвежда гравитачно в резервоар за оборотни води, където водата ще се използва за оросяването на рудничните пътища и други производствени нужди. Механично утаените частици ще бъдат изгребвани и депонирани върху насипището за минни отпадъци. При необходимост ще бъдат използвани флокуланти за ускоряване на механичното утаяване на частиците в утайниците.

При строителството (изграждането) на находището и неговата експлоатация не се предвижда използването на вода за промишлени нужди. За питейни нужди, ще се използва бутилирана минерална или изворна вода.

При строителството и експлоатацията на находището не се генерират производствени отпадъчни води. За формираните от дейността на обекта битово-фекални води се предвиждат два броя химически тоалетни, които ще бъдат почиствани периодично от специализирана фирма.

В проекта са отчетени следните видове води, свързани със строителството и експлоатацията на находището:

- Дъждовни води и води от снеготопенето на площадката на концесионната площ, които се събират чрез отводнителни канавки, разположени по периферията на всеки рудник и които отводняват тези води във водосборници за чисти води, които се стичат в най-близко разположените дерета.

- Руднични води от работните хоризонти на рудниците, които се събират в зумпфове, след това се изпомпват в специално заградени бетонови сборници на повърхността на всеки рудник. След механично почистване, избистрената вода се отвежда в резервоар за оборотна вода, която може да се използва за производствени нужди – оросяване, охлаждане, противопожарни цели.

Като част от идейния проект е разработен „План за управление на повърхностните води“. Изготвена е поэтапна схема за отводняване на рудничното поле на рудник „Китница“ в зависимост от различните етапи на експлоатация. Повърхностният отток ще бъде отклоняван и улавян чрез предвидените отводнителни съоръжения от територията, върху която ще се развива инвестиционното предложение, с цел възпрепятстване контакта с материали, суровини и отпадъци от производствената дейност. По тази схема на управление на водите, няма да се наложи заустване на руднични води, тъй като те изцяло ще се използват за оборотни.

По вид собственост и начин на трайно ползване на земите, разпределението по участъци е следното:

Собственост	Участък Чернигово	Участък Мировец	Насипище за минни отпадъци	Насипище за хумус
	площ dka			
Общинска	5.424	10.753	10.049	
Държавна	115.613	18.984	26.86	2.6
Частна	11.387	11.347	36.092	

Разпределение на земите по начин на трайно ползване

Земеползване	Участък Чернигово	Участък Мировец	Насипище за минни отпадъци	Насипище за хумус
	площ dka			
Гори	116.548	15.484	26.86	2.6
Пасища, мери	12.124	15.764	2.421	
Ливади	2.141	5.762	43.72	
Ниви	1.611	4.074		

Територията, в чийто граници се предвижда да се реализира инвестиционното предложение, се намира извън границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, но в северната си част находището граничи със защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие:

- BG0001031 „Родопи Средни” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, обявена със Заповед № РД-351/31.03.2021 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр.59/16.07.2021 г.).

- BG0002073 „Добростан” за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-528/26.05.2010г. на министъра на околната среда и водите (ДВ бр.47/2010 г.).

Предвид разпоредбата на чл. 31, ал. 1 от ЗБР и чл. 2, ал. 1, т. 1 от *Наредбата за ОС*, инвестиционното предложение е подложено на оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване в защитените зони. След преценка на основание чл. 40, ал. 3 от *Наредбата за ОС*, съгласно която инвестиционното предложение има вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в посочените по-горе две защитени зони, и дадени съгласно чл. 40, ал. 5 от същата наредба указания, е изготвен доклад за оценка на степента на въздействието върху защитените зони (ДОСВ). Очакваните въздействия на инвестиционното предложение върху предмета и целите на най-близко разположените защитените зони BG0001031 „Родопи-Средни” и BG0002073 „Добростан” са подробно разгледани и оценени в ДОСВ.

За извършване на оценка на качеството на доклада по отношение на направените в него анализ и оценка на значимостта на положителните и отрицателните въздействия върху човека и възможния здравен риск от строителството и експлоатацията на инвестиционното предложение, на основание чл.14, ал.2, т.1, буква „а“ от Наредбата за ОВОС, компетентният орган по околна среда – РИОСВ – Смолян е изискал становище от Регионална здравна инспекция – Кърджали (РЗИ – Кърджали).

На основание чл.14, ал.11 на Наредбата за ОВОС, докладът по ОВОС и приложенията към него са изпратени до Басейнова дирекция Източнобеломорски район - Пловдив (БД ИБР – Пловдив) за произнасяне по компетентност.

На основание чл.14, ал.11 на Наредбата за ОВОС, докладът по ОВОС и приложенията към него е извършена консултация по ДОВОС и с РДПБЗН – Кърджали.

При провеждането на процедурата по ОВОС са извършени консултации със заинтересовани лица. Осигурен е обществен достъп до доклада по ОВОС с всички приложения към него, включително и ДОСВ, като:

- След положителна оценка на качеството на ДОСВ, докладът е предоставен за обществен достъп по смисъла на чл. 25 от Наредбата за ОС, като в едномесечния срок са постъпили писмени мотивирани становища и писма от заинтересовани лица.

- Проведени са седем срещи за обществено обсъждане в засегнатата община и засегнатите кметства, както следва:

- На 17.11.2021г. от 10:00 ч. в читалище „Климент Охридски 1950“, с. Боровица;
- На 17.11.2021 г. от 14:00ч. в кметството на с. Китница;
- На 18.11.2021г. от 10:00 ч. в читалище „Н.Й.Вапцаров 1957“ с. Долно Прахово;
- На 18.11.2021г. от 14:00ч. в магазин „Родопска крепост“, на площада на с. Чернигово;
- На 19.11.2021г. от 10:00 ч. в частен дом №26 в с. Дедино;
- На 19.11.2021г. от 14:00ч.в читалище „Родопска искра 1921“ гр. Ардино;
- На 20.11.2021г. от 10:00 ч. в частен дом на Фахрие Ахмед, в с. Търна;

- В срока за провеждане на консултации с обществеността, в РИОСВ – Смолян са постъпили възражения срещу реализацията на предложението, както следва:

- Протестни декларации срещу реализацията на предложението от жители на с. Долно Прахово, с. Чернигово, с. Китница, с. Търна, с. Дедино, с. Боровица, община Ардино – 6 броя;

- Отрицателно мотивирано становище срещу реализацията на инвестиционното предложение от кмета на Община Ардино с вх. №КПД-11-1014-(93)/15.11.2021г.;

- С решение №319/21.12.2021г., Общински съвет – Ардино, като орган на местното самоуправление, управляващ общинската собственост, както и орган по разрешаване и одобряване разработването на ПУП, възразява категорично срещу реализацията на инвестиционното предложение;

- Жалба от Димитър Куманов, гл. съветник Околна среда на сдружение „Балканка“ гр. София, с вх. № КПД-11-1014-(75)/08.09.2021 година. Съгласно жалбата на сдружение „Балканка“, е нарушен в сериозна степен Закона за водите, както същевременно възниква и противоречие с принципа на предпазливостта от Договора за функционирането на ЕС. В становището е посочено, че не е изяснено до каква степен е минимизиран рискът за подземното водно тяло, което е в риск според ПУРБ. Ще бъдат ликвидирани източници на питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) от подземни води, достъпът на населението до питейна вода ще бъде ограничен и ще бъдат замърсени подземните води, които и в момента съдържат манган и приоритетни вещества над СКОС, и са в процес на влошаване според ПУРБ, а засегнатото водно тяло е в риск, дори и без мината да е налице....“

- В срока за провеждане на консултации с обществеността, в РИОСВ – Смолян са постъпили 15 броя становища, подкрепящи реализацията на предложението, както следва:

- Становище на инж. Даниел Маринов;
- Становище на Еколес-08” ООД
- Становище на „Караман” ООД;
- Становище на инж. Пламен Недялков;
- Становище на „Ардастрой” ЕООД;
- Становище на „Метсо Оутотск България” ЕООД;
- Становище на Гражданско сдружение „Форум”;
- Становище на „Монек Юг” АД;
- Становище на „Хармони 2012” ЕООД;
- Становище на „Рушетал” АД;
- Становище на Кмет на с. Еньовче;
- Становище на „Олмсна” ООД;
- Становище на Нина Стоянова;
- Становище на „Булминт продъкшън” ЕООД;
- Становище на Областна администрация Кърджали;

Становищата съдържат мотиви в подкрепа на реализацията на така заявеното инвестиционно предложение, считат оценките и заключенията на експертите, изготвили ДОВОС и ДОСВ за достоверни и приемат предложените от възложителя мерки за намаляване и предотвратяване на неблагоприятни въздействия върху околната среда и човешкото здраве за достатъчни.

В резултат на състоялото се обществено обсъждане на ДОВОС и приложенията към него, и във връзка със становище по предложенията, препоръките, мненията и възраженията, в резултат на общественото обсъждане, възложителят е счел, че не е необходимо възлагане на допълване на ДОВОС за инвестиционното предложение.

На проведено заседание на ЕЕС към РИОСВ – Смолян е прието проектно решение за неодобряване на инвестиционното предложение, за което е съставен Протокол №01/07.01.2022г. Протоколът е одобрен от Директора на РИОСВ – Смолян и в законоустановения срок, съгласно чл.16, ал.1 от Правилника за изменение и допълнение на правилника за функциите, задачите и състава на експертните екологични съвети към РИОСВ, е издадено Решение по оценка на въздействието върху околната среда № СМ-01-01/2022г., с което инвестиционното предложение не е одобрено.

В законоустановения 14-дневен срок, Решението по ОВОС е обжалвано от възложителя по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) пред Административен съд Кърджали, който със свое решение отменя Решението по ОВОС на директора на РИОСВ – Смолян и го връща за ново произнасяне от компетентния орган (РИОСВ – Смолян), при спазване на **на задължителните указания, по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите към решението на съда.** В законоустановения срок, съдебното решение е обжалвано от РИОСВ – Смолян, по реда на АПК пред Върховен административен съд (ВАС), като с окончателното решение на касационната инстанция (Решение № №2234/31.07.2023г. по адм. дело №1181/2023г. по описа на ВАС), се потвърждава решението на Административен съд Кърджали за отмяна на Решението по ОВОС на директора на РИОСВ - Смолян.

В хода на съдебното оспорване и двете съдебни инстанции са приели за законосъобразни и мотивирани заключенията и оценките в изготвената по делото екологична експертиза на вещото лице в подкрепа на оценките и заключенията на експертите, изготвили ДОВОС и ДОСВ, с която се потвърждава, че колектива от експерти, изготвил ДОВОС, правилно е оценил въздействието на инвестиционното предложение върху човешкото здраве и всички компоненти и фактори на околната среда. Съгласно експертизата, предложената в ДОВОС алтернатива 2 е най-щадяща за околната среда, с най-ниско отрицателно въздействие, в сравнение с останалите алтернативи. В тази връзка, не е изразена необходимост от допълване или преработване на доклада по ОВОС от страна на дружеството, включително и с извършване на допълнителна кумулативна оценка по отношение на установеното от РИОСВ – Смолян в хода на процедурата, след обществените обсъждания наличие на друго одобрено ИП на същия възложител и с идентичен характер, като това фактическо обстоятелство не е описано и анализирано във внесените ДОВОС.

Предвид гореизложените фактически обстоятелства и в изпълнение на задължителните указания, дадени в мотивите към окончателното решение на ВАС за ново произнасяне от компетентния орган (РИОСВ – Смолян), спазвайки принципите на законност, истинност и съразмерност на административното производство, съобразено с изготвената съдебно-екологична експертиза на вещото лице, потвърждаваща направените в ДОВОС оценки за значимостта на въздействието за достоверни, а представената информация за достатъчна за вземане на решение, отчитайки дадените положителни становища на други контролни и компетентни органи, е направен сравнителен анализ и обобщена оценка, че при прилагане на предложените в доклада смекчаващи мерки, спазване на нормативните изисквания и най-добрите технически практики, извършване на своевременна поетапна техническа и биологична рекултивация на нарушените терени и изпълнение на условията и мерките, заложи в настоящото решение по ОВОС, така заявеното инвестиционно предложение е допустимо и може да бъде осъществено, **поради следните мотиви:**

1. ДОВОС е изготвен в съответствие с действащите в страната и европейското законодателство норми за качество на околната среда и изпълнението на принципите за намаляване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие.

2. Описани и оценени са потенциалните значителни въздействия от реализацията на инвестиционното предложение върху елементите, които е вероятно да бъдат засегнати значително – население, човешко здраве, биологично разнообразие, почва, води, въздух, климат, материални активи, културно наследство, ландшафт.

3. Инвестиционното предложение не предвижда организирани източници на емисии в атмосферния въздух. Очакват се непостоянни и с променлива честота във времето неорганизираните емисии основно от ДВГ (въглеродни оксиди, азотни оксиди, серен диоксид, въгледороди, сажди и др.), както и неорганизираните емисии на прах от изкопните работи, товаро-разтоварни дейности на различните материали, трошене и пресяване на рудата и транспорта. За оценка на въздействието на експлоатацията на рудника върху атмосферния въздух в района е направено математическо моделиране на разпространението на емисиите от азотни оксиди и фини прахови частици (ФПЧ), въз основа на което в ДОВОС са направени следните изводи:

- Математическият модел на разпространението на замърсителите, емитирани при добива и транспорта на разкривката и рудата показва, че извън територията на работната площадка не се очаква превишаване на допустимите норми (ПДН) на азотни оксиди и ФПЧ. Това дава основание да се заключи, че разработката и експлоатацията на находище „Китница“ и в двата му участъка не представлява заплаха за качеството на атмосферния въздух извън работната площадка.

- Ограничаването на емисии на прах и намаляването на неорганизираното разпространение на прах и ФПЧ от дейностите по разработване на находището, добива и транспорта на руда може да се постигне чрез предприемане на мерките по чл. 70 от Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.

4. В процеса на водене на минните работи по открит способ, свързани с изземване на полезните изкопаеми от находище „Китница“, не се предвижда използването на води за производствени нужди, с изключение на водите за оросяване на пътищата, ТСИ. С оглед предотвратяване на запрашаването, ще се ползва събраната вода от повърхностният отток от засегнатите терени. Средно дневното количество, предвидено за оросяване възлиза на 3 куб. метра, а общото годишно количество вода, което ще се използва за оросяване на пътищата възлиза на около 500 m³. За питейни нужди, ще се използва бутилирана минерална или изворна вода.

5. Като част от идейния проект е разработен „План за управление на повърхностните води“. Изготвена е поэтапна схема за отводняване на рудничното поле на рудник „Китница“, в зависимост от различните етапи на експлоатация. Повърхностният отток ще бъде максимално отклоняван и улавян чрез предвидените отводнителни съоръжения от територията, върху която ще се развива инвестиционното предложение, с цел възпрепятстване контакта с материали, суровини и отпадъци от производствената дейност. По тази схема на управление на водите, не се предвижда заустване на руднични води, защото те изцяло ще се използват за оборотни.

6. Инвестиционното предложение не предвижда захранване с вода от повърхностен водоизточник. При строителството и експлоатацията на находището не се генерират производствени отпадъчни води. За формираните от дейността на обекта битово-фекални води (около 800m³ годишно) се предвиждат два броя химически тоалетни, които ще бъдат почиствани периодично от специализирана фирма. Отпадъчните води от хигиенното обслужване (измиване на ръцете) ще се събират в резервоар. Резервоарът за отпадъчна вода периодично ще се почиства въз основа на Договор с ВиК оператор за периодично извозване.

7. За минните отпадъци, които ще се формират при добива на полиметалната руда е изготвен План за управление на минните отпадъци, като приложение към ДОВОС. В него са представени и анализирани получените резултати от изпитване на откривката в акредитирана лаборатория като минен отпадък. Откривката от рудника ще се депонира временно на

външно насипище. След края на експлоатацията, откривката от външното насипище се връща на дъното на рудника, като се запълват хоризонтите под основното ниво на терена. Според доклада, отпадъците са класифицирани като неопасни, неинертни.

8. Съгласно писмо на Министерство на енергетиката с изх. №Е-92-00-859/18.10.2018г., в изпълнение на изискванията на чл.22г, ал.1 от Закона за подземните богатства, всяка дейност, пораждаща минни отпадъци, се осъществява само с одобрен План за управление на минните отпадъци, след влизане в сила на Решение по ОВОС, издадено по реда на глава шеста от ЗООС. Съобразно постъпилото становище, на основание чл.22г, ал.4 от Закона за подземните богатства (ЗПБ), изготвеният план е приет само като намерение за управление на минните отпадъци. Предвид характера на очакваните минни отпадъци (незамърсени почви от разработването на находището) и при изпълнение на предложените мерки за предотвратяване на възможните рискове за околната среда, генерираните при експлоатацията на находище „Китница” минни отпадъци не се очаква да окажат значително въздействие върху компонентите на околната среда.

9. Опасните вещества, които ще се използват при експлоатацията на находище „Китница“ са дизеловите горива, както и смазочните машинни и моторни нефтени масла. Ремонтното обслужване ще се реализира на промишлена площадка, извън територията на находище „Китница“. За смазване и поддръжка на ТСИ и специализираната транспортна техника ще се подберат такива моторни и смазочни масла, които не съдържат полихлорирани бифенили (ПХБ). За да се гарантира безопасна работа с маслата и смазките, ще се изиска от Доставчика „Информационен лист за безопасност”, в който са посочени препоръчителни условия за складиране и употреба на тези вещества. Площадката на кариерата не се класифицира, като обект с нисък или висок рисков потенциал за опасност от голяма авария, по критериите съгласно Приложение № 3 от ЗООС.

10. Като приложение към ДОВОС е представен Доклад за „Прогнозна оценка на страничното въздействие на технологични взривни работи върху околната среда и управление на това въздействие в допустимите безопасни нива за находище „Китница“, общ. Ардино. Съгласно направените в доклада изводи, които съвпадат със заключенията на вещото лице по назначената в съдебното дело екологична експертиза, кредитирана като обективна и компетентно изготвена от Административен съд Кърджали:

- Избраната система на разработване на находище „Китница“, съгласно идейния проект: работни стъпала с малка височина (5м), респ. къси сондажи (~6 м) със сравнително малък диаметър (76-102 мм), е една от най-щадящите технологии за околната среда при добив на полезни изкопаеми с прилагане на взривно отбиване на скалния масив. Използването на съвременните системи за инициране на зарядите от ВВ допълват възможностите за ефективно управление на страничното въздействие на взрива.

- Извършената прогнозна оценка на страничното въздействие на технологични взривни работи върху околната среда и управление на това въздействие в допустимите безопасни нива за находище „Китница“, общ. Ардино“ категорично показва стойности на сеизмичното въздействие на взрива по-ниски от максимално допустимите норми за безопасност на хора и строителни съоръжения по въздействие на взривните работи.

- При открития добив на полезни изкопаеми в близост до урбанизирани зони, времето за взривяване се съгласува с обществеността в района, за да се избегне ефекта на изненадата, както и да се установи най-приемливото време за извършване на взривните работи с цел редуциране на неприятния ефект върху комфорта на жителите в района - най-често това е светлата част на денонощието в рамките на работния ден.

- Технологията на ПВР, предвидена за разработване на находище „Китница“ е в съответствие с нормите за безопасно въздействие върху околна среда и хора. Извън границите на инвестиционното предложение няма да има нормативно недопустими сеизмични въздействия, шум, разлет на скални късове, ударно взривна вълна, както и въздействие върху подземните води и източниците за водоснабдяване на селата с. Китница, с. Боровица, с. Търна, с. Дедино, с. Чернигово, с. Долно Прахово, общ. Ардино.

11. Резултатите в „Доклад за прогнозна оценка на страничното въздействие на технологични взривни работи върху околната среда и управлението на това въздействие в

допустимите безопасни нива за н-ще „Китница“, Приложение № 8 към ДОВОС, дават основание на експертите, изготвили ДОВОС, да направят извод, че при спазване на препоръчаната максимална маса на взривните вещества, протокола и утвърдената методика в един интервал на закъснение, не се очаква надвишаване на скоростта на вибрациите в дълбочина, която да окаже сеизмично въздействие върху подземните води и върху източниците за водоснабдяване, поради което реализацията на ИП няма да предизвика отрицателно въздействие на питейните водоизточници, които не са пряко засегнати от добивните работи. **Според мотивите на съдебно решение, на база на изготвена експертиза от вещо лице**, в процеса на водене на миннодобивните дейности, съпроводени с периодични ПВР /пробивно-взривни работи/, отчитайки високата водоплътност, слабата водообилност, ниския коефициент на филтрация и хидравличната проводимост и анизотропност на ПВТ /подземно водно тяло/ с код BG3G000PtPg049, следва да се очаква незначително до слабо въздействие върху качеството на подземните води и върху източниците за водоснабдяване.

12. При реализацията на инвестиционното предложение се очакват съществени въздействия върху геоложката основа и земните недра с цел добив на полезни изкопаеми, което на практика се изразява в усвояване запасите на руди в находище „Китница“. Нарушаването на геоложката среда ще бъде механично от изкопно-насипни работи и депониране, както и от предвидените пробивно-взривни работи. Според направените изводи в ДОВОС, очакваното обобщено въздействие върху този компонент на околната среда ще бъде отрицателно, пряко, постоянно и необратимо, със средна степен на нарушаване на земните недра, но с ограничен териториален обхват (локално – в границите на нарушените терени), като не се очакват кумулативни, синергични и трансгранични въздействия върху околната среда. След цялостното изземване на запасите от участъците „Чернигово“ и „Мировец“ на находище „Китница“, ще се извърши съвременна поетапна техническа и биологична рекултивация на нарушените терени. На мястото на издетата откривка и полезни изкопаеми ще се появи нов, антропоген ландшафт, който ще съществува трайно във времето.

13. В района на инвестиционното предложение преобладава групата „Ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху метаморфни скали, със сравнително малка степен на земеделско усвояване“. В участъците „Чернигово“ и „Мировец“ и на външното насипище (депо за минни отпадъци), ландшафтите са формирани от производни и вторични горски екосистеми, пасищни екосистеми, ливадни екосистеми и агроекосистеми, които са свързани със сериални съобщества, принадлежащи към еднакви класове растителност. Очакваните въздействия при реализация на инвестиционното предложение върху ландшафта са свързани с промяна на абиотичните и биотичните му характеристики, визуалните дадености и естетическа стойност на територията. В етапа на строителството, оценката на авторския колектив на ДОВОС по отношение степента на въздействие на ИП върху ландшафта е определена като средна, тъй като реализирането на предвидените строителни мероприятия по подготовка на експлоатацията на откритите рудници ще променят части от наземната структура на ландшафтите, свързани предимно с растителността и начина на трайно ползване на земите, като през този етап не се очакват съществени промени в: пространствените структури, типовете ландшафт, визуалните въздействия от локален и общ мащаб и въздействия върху чувствителни зони. Промяната ще е в локализиран район, без да се застрашава целостта на по-обширен такъв. В етапа на експлоатация, степента на въздействие върху ландшафта, в доклада е оценена като висока, свързана с ясно забележими промени в растителността и естествената топография на работните площадки и подходите към тях. Състоянието на съвременните ландшафти е оценено като относително стабилно, като при реализация на инвестиционното предложение се прогнозира промени в тяхната структура и функционирането им. Части от горските и аграрни ландшафти ще се преобразуват в антропогенен урбанизиран ландшафт, при което ще се изменят социално икономическите му функции. При реализирането на ИП съществува потенциална възможност за частична миграция на замърсители в ландшафтите, поради което ще се изпълни препоръчаната в докладите техническа и биологична рекултивация на нарушените терени.

След приключване на добива в находището, ще се изпълни техническа и биологическа рекултивация на терена, която се предвижда да бъде изпълнена поетапно, съгласно предварително утвърден „Проект за рекултивация“ (техническа и биологична). Анализът на съвременното състояние на отделните компоненти на ландшафтите и описанието, анализа и оценката на прогнозираните значителни въздействия върху тях в резултат на реализацията на инвестиционното предложение, дават основание експертите, изготвили ДОВОС да направят заключението, че реализирането на инвестиционното намерение няма да окаже съществено отрицателно влияние върху ландшафта, като при техническата и биологична рекултивация, ще се възстанови устойчивостта на ландшафтните системи. Съобразно изразено становище на член от допълнителния състав (представител на РДГ – Кърджали) по време на заседание на Експертен екологичен съвет, проведено на 07.01.2022г., цитирано и в Решение №348/07.11.2022г. по адм. дело №34/2022г. на Административен съд Кърджали, горските територии в участък Чернигово са дървопроизводствени и средообразуващи, а в участък Мировец предназначението на територията е за борба с ерозията. Реализацията на предложението не би попречило на функциите на гората, тъй като ще се извърши техническа и биологическа рекултивация. Тези площи ще бъдат изключени от горския фонд, след предоставяне на концесия.

14. В доклада за ОВОС са разгледани, проучени и оценени шест алтернативи по отношение на дейностите, технологията, местоположението, размера и мащаба на инвестиционното предложение, включително и нулева алтернатива. **Съобразно кредитираната от Административен съд Кърджали съдебно - екологична експертиза, предложената в ДОВОС алтернатива 2 е най-щадяща за околната среда, с най-ниско отрицателно въздействие, в сравнение с останалите алтернативи.** При нея нарушените терени са по-малко в сравнение с останалите алтернативи по открит добив и има възможност за поетапна рекултивацията на участък „Чернигово“, докато стартира работата на участък „Мировец“, с прилагане на запълнение на отработените пространства с откривка и ликвидиране на външното насипище на 6-та година от експлоатацията на рудника. При тази алтернатива въздействието върху околната среда и човека е с локален характер за сравнително кратък период за повечето компоненти на околната среда и с незначителна степен на въздействия. Алтернатива 2 отговаря на изискванията на НДНТ (най-добри налични техники) за управление на минни отпадъци по отношение на предвиденото за изграждане насипище за съхранение на минния отпадък до етапа на рекултивация, когато ще се предвижда обратно запълване на отработените пространства на рудника на участък „Чернигово“ с депонираната на външното насипище откривка, което също отговаря на НДНТ.

15. Предвид анализите, проучванията и направената прогнозна оценка на въздействие по компоненти и фактори на околната среда, в ДОВОС са предложени мерки, целящи избягване, предотвратяване, намаляване и при възможност – премахване на установените значителни неблагоприятни последици за околната среда и човешкото здраве във всички фази на инвестиционното предложение – проектиране; строителство; експлоатация; товаро-разтоварни дейности; транспорт на добитата руда; закриване и рекултивация на находището.

16. В Доклада по ОВОС (ДОВОС) е разгледано съществуващото състояние на биологичното разнообразие – флора и фауна, с включена информация за лечебни растения и описание на природните обекти - защитени територии и зони, включително защитени видове растения и животни, в обхвата на разглежданата територия, предмет на инвестиционното предложение. Направен е анализ на очакваните въздействия от реализацията на инвестиционното предложение върху тях, идентифицирани са рисковите фактори и са предложени смекчаващи мерки за преодоляване на възможните отрицателни въздействия, като същите са включени в плана за изпълнение на мерките. Въз основа на този анализ експертите, изготвили ДОВОС са направили изводи и оценки на очакваните въздействия върху биологичното разнообразие, които съгласно влязлото в сила съдебно решение и със събраните по делото доказателства са подкрепени от екологичната съдебна експертиза на вещото лице, като обосновани и аргументирани, и в тази връзка в ДОВОС са изложени следните обобщени заключения по отношение на флората и фауната:

16.1. Обобщената експертна оценка и прогноза на въздействието върху флората, в периода на строителство, експлоатация и закриване на обекта, в ДОВОС е определено като: локално (ограничен обхват), с ниска степен на въздействие при спазване на технологичните изисквания за опазване чистотата на въздуха, водите и почвите; дълготрайно (до завършване на експлоатацията и рекултивацията) и постоянно по време на експлоатацията и рекултивацията, като се очаква всички изяснени потенциални отрицателни въздействия да бъдат минимизирани до незначителни, чрез прилагане на предложените смекчаващи мерки. Цялостният анализ на флористичния състав на растителността е показал, че в района на ИП и в прилежащите му територии не са установени находища на редки и защитени видове растения и растителни съобщества. На територията на нарушените терени ще бъде унищожена съществуващата растителност (основно горска), като след провеждане на своевременната поетапна техническа и биологичната рекултивация, същата може да се възстанови, съгласно изводите и заключенията на експертите, подкрепени от изявлението на представителя на РДГ – Кърджали в проведеното заседание на ЕЕС, според който за участък „Чернигово“ горските територии са дървопроизводствени и средообразуващи, като не се очаква проблем върху горската територия, тъй като ще се извърши рекултивация, а по отношение на участък „Мировец“, предназначението на територията е за борба с ерозията, но след извършената рекултивация това няма да се отрази съществено за предназначението на територията.

16.2. При разработването на участъци „Чернигово“ и „Мировец“, както и на насипищата за минни отпадъци и на хумус ще бъдат разрушени почвените системи и геоложката основа на съществуващата екосистема, което ще доведе до промяна на традиционните екологични условия за характерните за района животински видове и съобщества, привързани основно към горски и храсталачни местообитания, както и ще бъдат частично унищожени традиционни техни местообитания на видове. Екипът, изготвил ДОВОС е обобщил, че очакваните отрицателни въздействия, които ще бъдат оказани върху фауната по време на строителството ще са трайни, но с ограничен териториален обхват и без кумулативен, но с бариерен ефект за сухоземните костенурки, като по време на експлоатацията тези въздействия ще бъдат продължителни, но с ниска степен на въздействие. До голяма степен въздействията ще могат да бъдат компенсирани чрез прилагане на подходящи смекчаващи мерки и извършване на своевременна техническа и биологична рекултивация. След разчистването на терените на участъците и на насипищата за минни отпадъци и на хумус, останалата територия на концесията няма да претърпи съществени промени. След поетапното закриване на рудника и рекултивацията на терените вероятно ще се възстановят до голяма степен, но ще се формират нови екосистеми. Предвидените дейности при реализирането на концесия „Китница“ ще бъде частично или цялостно преобразувана съществуващата екосистема, като екосистемното разнообразие на територията на инвестиционното предложение ще намалее.

17. Като приложение към доклада по ОВОС е представен Доклад за оценка степента на въздействие (ДОСВ) върху защитени зони BG0001031 „Родопи-Средни“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и BG0002073 „Добростан“ за опазване на дивите птици. Извършената оценка за степента на въздействие на ИП върху предмета и целите на опазване в двете защитени зони BG0001031 „Родопи-Средни“ и BG0002073 „Добростан“, **потвърдена и приета с мотивите на влязлото в сила съдебно решение, както и приетите по делото писмени доказателства, включително и заключението на вещото лице по назначената съдебно - екологична експертиза, което съдът кредитира като обективно и компетентно изготвено**, че не се очаква значително косвено въздействие върху защитените зони, дават възможност за вземане на решение по чл. 39, ал. 12 от Наредбата за ОС, тъй като въз основа на извършените анализи и оценки за защитените зони, заключенията и обобщените изводи, и допълнително представеното становище на експертите, изготвили ДОСВ са, че:

17.1. Реализацията на инвестиционното предложение в посочените терени и граници не влиза в противоречие и не нарушава целите на защитените зони, като при прилагане на предложените в ДОСВ мерки, екипа, извършил оценката не предполага значително

негативно въздействие върху биоразнообразието в защитените зони, техните предмет, функции и природозащитни цели. Не се очаква предмета на опазване в тях да бъде значително увреден, поради разположението на находище „Китница“, извън обхвата на двете най-близко разположени защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“ по смисъла на ЗБР - BG0001031 „Родопи-Средни“ и BG0002073 „Добростан“.

17.2. При реализация на ИП не се очаква пряко негативно въздействие, свързано със загуба и/или преобразуване на природни местообитания и популации на растителни целеви видове, предмет на опазване в защитена зона „Родопи Средни“, както и преобразуване на площи от защитената зона, тъй като не се засягат площи с естествени природни местообитания и местообитания на целеви растителни видове, включени в Приложение № 1 от ЗБР.

17.3. Според становище на експертите, изготвили ДОСВ, при разработването на отделните участъци на концесия „Китница“ върху цялата площ от 249,109 дка, при алтернативите за открит добив ще бъдат засегнати в значителна степен местообитанията на два вида сухоземни костенурки - шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) и шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), а незначително ще се засегнат местообитанията на бръмбар рогач (*Lukanus cervus*) и жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), както и ловните местообитания на видовете прилепи голям нощник (*Myotis myotis*), остроух нощник (*Myotis blythii*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*) и малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*). Очакваното отрицателно въздействие върху горепосочените целеви видове - един вид безгръбначни, един вид земноводни и четирите вида прилепи, е определено и оценено от експертите като слабо, локално въздействие по време на строителството и експлоатацията на открития рудник и насипищата, като се очаква незначителна загуба на техните местообитания, а за прилепната фауна се очаква незначителна загуба на ловни територии. В резултат на извършените теренни проучвания от екипа експерти е установено, че двата вида горепосочени сухоземни костенурки обитават цялата територия на концесията с обща площ от 24,9109 ха (извън обхвата на защитени зони) и при тях са определили, че очакваното отрицателно въздействие ще е средно по степен на местно ниво по време на строителството и експлоатацията, като ще има загуба на местообитание, с възможно безпокойство на преминаващи екземпляри и унищожаване на индивиди при разкривните работи. За смекчаване на въздействието са предвидени за изпълнение общоприети за такива случаи мерки, а по отношение двата вида сухоземни костенурки е предложена мярка, включваща провеждане на биологичен мониторинг върху техните популации, който ще се извършва по утвърдена „Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие“ за видове с широко разпространени, каквито са двата вида костенурки. По отношение на целевите животински видове, предмет на опазване в ЗЗ „Родопи Средни“, обобщеното заключение в ДОСВ е, че с прилагането на смекчаващите мерки ще се сведат до минимум негативните последици от загуба на местообитания по време на строителството и експлоатацията, които ще имат трайно въздействие и ограничен териториален обхват, като след поетапното закриване на рудника и последващата поетапна рекултивация се очаква всички засегнати площи да бъдат възстановени, а на терените вероятно ще се формират нови екосистеми.

17.4. При оценка на въздействието (алтернатива 2) върху видовете птици, предмет на опазване в най-близко разположената до инвестиционното предложение защитена зона BG0002073 „Добростан“, в ДОСВ е отчетено отрицателно въздействие в ниска до средна степен (оценка 1, 3 и 5) от нарушаване на хранителни и гнездови местообитания и безпокойство на 12 вида птици, предмет на опазване в нея, като: Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*); Горска чучулига (*Lullula arborea*); Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*); Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*); Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Сокол орко (*Falco subbuteo*) и Черношипа ветрушка, Керкenez (*Falco tinnunculus*). Изразява се в косвено въздействие върху видовете, както и отнемане на част от местообитанията им (гори, ливади и др.). Очакваното безпокойство на индивидите е определено да бъде в степен, която не би могла да доведе до

трайното им прогонване и до съществена промяна на числеността и ареала им на разпространение. Предвид направеният в ДОСВ анализ за състоянието на местообитанията и видовете, предмет на опазване в защитена зона BG0002073 „Добростан“, вследствие реализацията на настоящото ИП и при прилагане на мерките в т. 6 от ДОСВ, заключението на екипа изготвил доклада е че няма да бъде значително увреден предмета на опазване на ЗЗ BG0002073 „Добростан“, съобразено с местоположението на инвестиционното предложение (извън границите на защитената зона).

18. Съгласно заключение на вещото лице по изготвена съдебно - екологична експертиза, което изцяло се кредитира от съдебния състав в Решение №348/07.11.2022г. по адм. дело №34/2022г. на Административен съд Кърджали, потвърдено с решение на Върховен административен съд №2234/31.07.2023г. по адм. дело №1181/2023г., не се очаква взаимен кумулативен ефект от реализацията на ИП „Добив на полиметални руди от проучвателна площ „Млечино“ – находище „Китница“, в участъци „Чернигово“ и „Мировец“ и ИП за „Добив на полиметални руди от проучвателна площ „Млечино“ - находище „Надежда“, съставено от 3 участъка „Македонци“, „Дънгово 1“ „Калина“ в землището на с. Македонци и с. Дънгово, общ. Кърджали, обл. Кърджали, който извод се основава на разположението на обектите в отделени един от друг природно-териториални комплекси. Същите не попадат в границите на защитени територии и защитени зони и не се очаква промяна на благоприятния природозащитен статус на природни местообитания и видове.

19. Предвид анализа и оценката, проведените огледи, проучвания, изследвания, изчисления и направената прогнозна оценка за въздействието на обекта, в т. 6 на ДОСВ са предложени мерки, предвидени да предотвратят или намалят значителни вредни въздействия върху околната среда, както и план за изпълнение на тези мерки, които са постановени с настоящото решение. Въз основа на извършените анализи и оценки на защитените зони, според експертите, изготвили ДОСВ, мотивите на влязлото в сила съдебно решение и заключенията на вещото лице, всички изяснени потенциални отрицателни въздействия могат да бъдат минимизирани до незначителни по отношение смъртност на индивиди и безпокойство, а поетапната рекултивация ще е от голямо значение за възстановяване на засегнатите местообитания на видовете и преодоляване тяхната фрагментация.

20. Съобразно постъпилото становище на РЗИ – Кърджали с вх.№ КПД-11-1014-(57)/28.07.2021г., реализацията на инвестиционното предложение няма да предизвика поява на отрицателно въздействие върху хората и тяхното здраве, при спазване на следните условия:

- да се намали височината на насипване на материалите при товарене и разтоварване;
- ограничаване на дейностите по насипване на различните материали при високи скорости на вятъра;
- да се оросяват при сухо време местата за товарене, разтоварване, както и пътищата в района на рудника, а при много сухо и ветровито време тази дейност да се извършва на по-малки интервали от време (по-често);
- при транспортиране на рудата да се използват затворени или покрити с платнища камиони, включително и при вътрешно рудничния транспорт;
- инвеститорът да представи доклад за оценка на влиянието на пробивно - взривните работи върху водоизточниците за водоснабдяване на с. Китница, с. Боровица, с. Търна, с. Дедино, с. Чернигово. с. Долно Прахово, общ. Ардино. При необходимост да се предложат мерки с цел опазване на питейните водоизточници. Докладът да се съгласува с БД ИБР;
- инвеститорът трябва да не нарушава сервитутните ивици за експлоатация и ремонт на съществуващата инфраструктура по чл. 67 (2) на ЗУТ.
- инвеститорът следва да разработи План за собствен мониторинг, който да се съгласува с БД ИБР и регулярно представяне на резултатите от собствения мониторинг в БД ИБР;
- инвеститорът трябва да въведе ограничения скоростта на тежките товарно-транспортни превозни средства на територията на находище „Китница“ да бъде до 30 км/ч.

21. Съобразно постъпилото становище на БД ИБР – Пловдив с вх. №КПД-11-1014-(58)/05.08.2021г., въз основа на изложени мотиви, е изразено положително становище за

доклада за оценка на въздействието върху околната среда за горепосоченото инвестиционно предложение. Според становището, „ДОВОС“ съдържа необходимата информация по отношение на води и водни екосистеми, необходима за вземане на компетентно решение относно степента на въздействието върху компонент води. Да се има предвид, че на следващ етап, БДИБР – Пловдив, може да изиска залагане на нови мерки:

- Проектиране и изграждане на събирателен резервоар за пречистената вода (след утаяване в специално изградените утайници), с достатъчен обем за приемане на целия повърхностен воден отток от засегнатите терени във всеки рудник.

- Улавяне, механично пречистване и повторно използване на водите от повърхностното отводняване на участъците и насипището и повторното им използване в затворен цикъл.

- Осигуряване на нови водоизточници за компенсиране на унищожаването на описаните в доклада три водоизточника в обхвата на участък „Чернигово“, както и на други които попадат в обхвата на депресионната фуния.

22. Съгласно постъпило становище на РДПБЗН – Кърджали с вх. № КПД-11-1014-(53)/22.07.2021г., представената в преработения и допълнен доклад за ОВОС по горесцитираното инвестиционно предложение информация е пълна, широкообхватна, без пропуски и слабости, които да са от съществено значение при вземането на информирано, обосновано и обективно решение. Докладът за ОВОС е с необходимия обхват и изискуемите в нормативната уредба цели, което позволява адекватна оценка на потенциалните негативни въздействия върху факторите на околната среда и включва мерки за минимизирането им при реализиране на инвестиционното намерение. Ясното идентифициране, качествена и количествена оценка на потенциала за въздействие, евентуалните последствия, интензитета и тежестта на риска от химични, физични и биологични фактори за общественото здраве, т.е. за експонираното население, е гаранция за устойчиво екологично развитие при рационално използване на природните ресурси, и баланс между оптималното, надеждно и предвидимо функциониране на икономиката в общината от една страна и защитата от аварии и бедствия и поддържането на благоприятна жизнена среда от друга. В случая не е налице хипотезата за опасни разстояния между предприятие или съоръжение и жилищни райони, обекти с обществено предназначение, съседни предприятия и обекти, транспортни пътища, райони и строежи, които могат да бъдат източник на риск или да увеличат риска или последствията от голяма авария и да предизвикат ефект на доминото.

23. Във връзка с постъпилите отрицателни становища по време на общественото обсъждане, РИОСВ – Смолян е изисквала повторно становище от БД ИБР, по отношение на законосъобразността на внесените жалби и възражения. С писмо изх.№ ПУ-01-1272(1)/29.12.2021г., Басейнова Дирекция „Източнобеломорски район“ изразява следното становище: „Предвид на това, че с. Китница, с. Боровица, с. Търна, с. Дедино, с. Чернигово, с. Долно Прахово, общ. Ардино нямат централно водоснабдяване чрез ВиК, а това се осъществява от водоземни съоръжения /извори/ в района, а също така има водоизточници, които се намират в непосредствена близост до проектния контур на двата участъка и насипището, а някои от тях в обхвата на бъдещия рудник смятаме, че има риск за водите в количествено и качествено отношение при осъществяване на инвестиционното предложение. Считаме, че следва да се зачете изключително големия обществен интерес към инвестиционното намерение и негативното отношение на населението в района. Необходимо е кметът на община Ардино да предприеме действия за започване на процедура за узаконяване на водоземните съоръжения, които се ползват за питейно-битово водоснабдяване на населените места в района на инвестиционното предложение. Също така трябва да се започне и процедура за учредяването на санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения за питейно-битово водоснабдяване.“ **Съобразно Решение №348/07.11.2022г. по адм. дело №34/2022г. на Административен съд Кърджали в становището на БД ИБР – Пловдив липсва каквато и да е конкретизация относно степента на този риск или пък становище относно степента на въздействие върху компонент води.** Липсва каквото и да е волеизявление относно степента на въздействие, като е посочено единствено, че следва да се зачете изключително големия обществен интерес

към инвестиционното намерение и негативното отношение на населението в района. Не се съдържат конкретни данни и мнение за засягане на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване. В становището се съдържат факти относно неизпълнени задължения на други административни органи – неузаконени водоземни съоръжения и неучредени санитарно-охранителни зони на водоизточници. В ДОВОС е извършен анализ на въздействието при осъществяване на предложението върху повърхностните, подземните води и водоизточниците. Изброени са водоизточниците в района, при което е посочено кои от тях ще бъдат засегнати от реализацията на предложението и в каква степен. В заключение е обобщено, че процеса на водене на минно-добивните дейности, съпоставимо с високата водоплътност, слабата водообилност, niskият коефициент на филтрация и анизотропност на ПВТ, е изведен извод за незначително до слабо въздействие върху качеството на подземните води и върху водоизточниците.

при следните задължителни за изпълнение от възложителя условия и мерки на основание, чл. 82, ал. 5 от ЗООС:

I. Общи условия:

1. Управлението на минните отпадъци да се извърши съгласно разпоредбите на глава осем от Закона за подземните богатства.

2. Цялостният и годишните проекти за разработване на находището, както и проектът за рекултивация (техническа и биологична) на обекта да бъдат съобразени с условията и мерките, включени в настоящото решение по ОВОС и с предложените в докладите по ОВОС и ОСВ мерки за предотвратяване или намаляване на вредните въздействия (смекчаващи мерки) и плана за тяхното изпълнение.

3. Да се извърши класификация на генерираните отпадъци и да се води отчетност за същите, съгласно нормативните изисквания.

4. Да не се допуска замърсяване с отпадъци в границите на обекта, както и извън него.

5. Да се изготви и изпълнява План за собствен мониторинг по компоненти: атмосферен въздух (прахови емисии), повърхностни и подземни води, биоразнообразие и фактор шум (нива на шума в местата на въздействие) и система от мерки, които да се прилагат при установяване на наднормено замърсяване с азотни оксиди, фини прахови частици и др. замърсители и на наднормени нива на шум в местата на въздействие, при строителството, експлоатацията и рекултивацията. Планът да се съгласува със съответния компетентен орган (РИОСВ – Смолян, а по отношение на водите с БДИБР – Пловдив).

6. През всички етапи на реализиране на инвестиционното предложение да се извърши постоянен биологичен мониторинг на защитени видове и консултации по конкретни групи и/или видове засегнати животни, основно влечуги (двата вида сухоземни костенурки), с цел проследяване на популационните тенденции на целевите видове и степента на изолация (или липса на такава) на субпопулациите, както и оценяване на реалната ефективност на предвидените преградни съоръжения. Мониторингът трябва да започне през пролетния сезон (април-юни) в светлата част на денонощието, преди започване на строителството и да продължи минимум 5 години. Ефективността на прилаганите смекчаващи мерки да се оценява ежегодно (в рамките на срока на мониторинга) след втората година от започването му. При доказана неефективност, възложителят да предприеме коригиращи действия или алтернативи. Извършването на биологичния мониторинг на защитени видове от Приложение № 3 на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), да започне след издаване на разрешително за изключенията по чл. 49, ал. 1 от ЗБР.

7. Изграждането на защитни горски пояси около площадката на депото за минни отпадъци и участъците от откритите рудници, които не граничат с горски съобщества да се изпълни съгласно разработен проект, както и да се проведат лесокултурни и лесотехнически мероприятия по отглеждането и поддържането им. За създаването на горските пояси да се използват характерни, местни за района растителни видове, с които да се обогати видовото разнообразие, като не се допуска засаждане с инвазивни, чужди видове растения.

II. За фазата на проектиране:

1. Предвид проектното решение за открит добив (Алтернатива 2) в участъци „Чернигово” и „Мировец” на находище „Китница”, при изработване на цялостните и годишни работни проекти по смисъла на Закона за подземните богатства, да се съобразяват изискванията на чл. 16 от Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (ДВ, бр.89/1996 г., изм. и доп. ДВ, бр.30/2002 г.).

2. Транспортните схеми, засягащи участъци от общински пътища, предварително да се съгласуват в писмен вид с кмета на община Ардино/**кметове на съответните населени места**, относно: маршрути, рехабилитация и поддръжка на настилката, допустимо максимално тегло на товарните автомобили, максимален брой курсове дневно и други показатели, във връзка с въздействието на вредните физични фактори (шум и вибрации) върху околната среда, инфраструктурата и населението. Възложителят да уведоми писмено РИОСВ – Смолян за съгласуваните маршрути и/или набелязани мерки за недопускане нарушаването на пътната настилка и замърсяването на пътната отсечка при извозването на суровината.

3. Да се изготви План за собствен мониторинг по компоненти и фактори на околната среда, който да се представи за съгласуване в РИОСВ – Смолян и БД ИБР – Пловдив (за компонент води).

4. Да се предвиди достатъчен ретензионен обем в резервоара за оборотни води за акумулиране водите при интензивни валежи.

III. Преди извършване на открито - подготвителните работи и започване на експлоатацията:

1. Преди започване на експлоатацията на находището, „Горубсо-Къджали“ АД да разработи, утвърди и представи на обслужващия персонал и компетентните органи „Аварийен план”, насочен към опазване на околната среда, здравето на работниците и населението от близките населени места, с включени мерки за:

- Предотвратяване на неблагоприятните последици от извънредни събития.
- Сметчане на неблагоприятните последици от извънредни събития.
- Подготвеност на предполагаемо реагиране при извънредни ситуации, съобразно техния характер.
- Опазване на компонентите на околната среда.
- Опазване на човешкото здраве.
- Опазване устойчивостта и ефективността и еколого-съобразността на инвестиционното предложение.

2. Тъй като дейността по управление на минните отпадъци, съгласно Закона за подземните богатства, попада в т.10 от Приложение №1 към чл.3, т.1 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети /ЗОПОЕЩ/, възложителят трябва да изготви собствена оценка за възможни случаи на непосредствена заплаха за екологични щети или случаи на причинени щети, съгласно Наредба №1/2008 /ДВ, бр. 96/2008/ за вида на превантивните и оздравителните мерки в предвидените случаи от ЗОПОЕЩ и за минималния размер на разходите за тяхното изпълнение.

3. Открито-подготвителните и/или добивните работи във всеки участък да се извършват през светлата част на денонощието и да се осъществяват по начин, който не допуска шум на мястото на въздействие над допустимите стойности. Да се спазва граничната стойност на еквивалентно ниво на шум по границата на концесионната площ -70 dB, определена в *Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шум върху здравето на населението (ДВ, бр.58/2006 г.)*.

4. Преди започване на открито-подготвителните дейности да се извърши имисионно измерване на качество на атмосферния въздух с цел определяне на фоново ниво.

5. Преди започване на откривно-подготвителните дейности да се извършат фонове измервания на фактор шум в най-близките населени места.

6. Дъждовните води и водите от снеготопенето, уловени от охранителните канавки, разположени по периферията на участъците, да се събират във водонепроницаеми резервоари за оборотни води, от където водата да се използва за оросяването на рудничните пътища и други производствени нужди. Дъждовните води от отводнителните канавки да се заустват в близките дерета само при екстремни събития.

7. Да се представи в РИОСВ – Смолян съгласуван със съответното териториално звено на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението”, План за предотвратяване и ликвидиране на аварии за дейностите, свързани с експлоатацията на находището.

8. Преди извършване на откривно-подготвителните работи и започване на експлоатацията, да се извърши ограничаване и фиксиране с трайни знаци на терените, за които е предвидено пряко въздействие – откритите рудници, депото за съхранение на хумусния пласт, територията/площадката за насипищата на минните отпадъци, маршрутите за движение на обслужващата техника и автомобили, с цел опазване на екосистемите в съседни територии.

9. Изпълнението на мерки 40 и 42 от Плана за изпълнение на мерките по чл. 96, ал. 1, т. 8 на ЗООС да започнат след издаване на Разрешително за изключенията по чл. 49 от Закона за биологичното разнообразие.

10. Отстраняването на растителността при подготовката за строителството да се извършва извън размножителния период на птиците и други животни (м. април – м. юли). Подходящо е тези дейности да започнат рано напролет (м. февруари-до края на март), когато птиците и останалите животни не са заели гнездови и/или размножителни територии или през есента (септември – октомври).

11. При извършване на изкопните дейности за разчистване на строителната площадка да се спазват разпоредбите на чл. 38 от ЗБР, като се предприемат необходимите мерки за избягване, предотвратяване или намаляване на предполагаемите неблагоприятни въздействия върху флората и фауната.

12. Да не се допуска унищожаването на растителност и местообитания, чрез засипване и/или утъпкване.

13. При реализацията на инвестиционното предложение да не се допуска унищожаване и/или увреждане на съществуваща растителност (тревна, дървесна и храстова) извън границите на утвърдената концесионна площ на находище „Китница“, както и използване и/или замърсяване на съседни на концесионната площ територии.

14. С цел минимизиране риска от унищожаване на екземпляри от видовете костенурки, както и други по-дребни и бавно подвижни животни, преди началото на строителството, включително преди изземването на почвения слой, но след разчистване на дървесно-храстовата растителност (вкл. изнасянето на растителните отпадъци – клони и други подобни) по границите на територията на участъци „Чернигово“ и „Мировец“, както и депата за минни отпадъци и хумус, да се изградят предпазни огради, които да възпрепятстват проникването на животните в зоната на строителството. Оградите трябва да бъдат непрекъснати с вертикална повърхност, изпълнени от ситна мрежа (диаметър на окото, по-малък от 0,5 см), с височина минимум 1,20 м над земната повърхност, с долен ръб, заровен в земята, на дълбочина минимум 15 см, като същите следва да са добре опънати, без гънки, джобове и др., които могат да бъдат използвани от животните за преодоляването ѝ.

15. Преди започване на строителните работи по подготовка на участъците „Чернигово“ и „Мировец“, както и депата за минни отпадъци и хумус, възложителят да проведе проучване на терен на всеки участък, в който ще се реализира инвестиционното предложение, като ангажира експерти – биолози с цел планиране на действия за снижаване на смъртността и предотвратяване загубата на консервационно значими растителни и животински видове и техните местообитания, в т.ч. по отношение на наземно гнездящи птици, прилепи, влечуги, бозайници и бавноподвижни видове.

16. Преди и по време на строителството, при установяване на екземпляри от по-бавно подвижни защитени видове земноводни, влечуги и по-дребни бозайници, същите да бъдат своевременно премествани обратно в природата на подходящи местообитания достатъчно отдалечени и безопасни разстояния от обекта

IV. По време на експлоатацията и извеждане от експлоатация:

1. Да се предвидят и изпълнят мерки за ограничаване на неорганизираните емисии прахообразни вещества, образувани при товарене, разтоварване, преработване, складиране и транспорт на добитата суровина в съответствие на изискванията на чл. 70 на *Наредба № 1/2005 г. за норми на допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр.64/2005 г.)*, а именно:

- ✓ задължително използване на взривни гумени килими, които освен разлета на едри късове, ще ограничат до известна степен и разпространението на праха;
- ✓ да се намали височината на насипване на материалите при товарене и разтоварване;
- ✓ да се изградят, при необходимост ветроупорни прегради при товарене и разтоварване на почвата на хумусното депо и депото за скални маси;
- ✓ ограничаване височината на депата, където ще се складира хумуса и скалните маси, съобразно релефа на терена, за да се предотврати вторично разпрашаване при силни ветрове;
- ✓ при развитие на ерозионни процеси върху хумусното депо да се направи затревяване, за да се предотврати изнася на прахови частици от него;
- ✓ ограничаване на дейностите по насипване на различните материали при високи скорости на вятъра;
- ✓ ориентиране на насипите (депата за хумус и скални материали), съобразно преобладаващата посока на ветровете;
- ✓ да се следи за спазване на предвиденото минимално транспортно разстояние за зареждане на добитата маса в бункера на трошачката;
- ✓ да се следи за изправността на ТСИ и пресипките върху транспортните ленти да са капсуловани, а запрашеният въздух да се отвежда в пречиствателно съоръжение;
- ✓ да се оросяват при сухо време местата за товарене, разтоварване, както и пътищата в района на рудника, а при много сухо и ветровито време тази дейност да се извършва на по-малки интервали от време (по-често);
- ✓ при транспортиране на рудата да се използват затворени или покрити с платнища камиони, включително и при вътрешно рудничния транспорт;
- ✓ да се оросяват, а при необходимост измиват периодично улиците в границите на населените места, за да не се допуска увеличаване на уноса от прах;
- ✓ за минимизиране на газово – праховите емисии от ДВГ е необходимо въложителят да използва гориво, отговарящо на нормативните изисквания, с ниско сярно съдържание и да осигури поддържане на строителната и транспортна техника в добро състояние.

2. Планираните пробивни и взривни работи да се извършват само в светлата част на денонощието и извън размножителния период на повечето птици и други животни - 1 април до 30 юли.

3. Да се извършват периодични имисионни измервания за оценяване качеството на атмосферния въздух при експлоатация на обекта. Периодичността, показателите и пунктовете за измерване да бъдат определени в Плана за собствен мониторинг.

4. Да се извършват собствени периодични измервания за излъчван шум в околната среда по границите на обекта, съгласно нормативните изисквания, като за действащи промишлени източници.

5. Да се извършва периодичен контрол и поддържане в добро техническо състояние на охранителните канавки, отвеждащи дъждовните води.

6. Да се извършва редовно наблюдение на водоплътния бетонов утаител и резервоара за оборотни води с цел предотвратяване на изтичането на води и замърсяване на повърхностни или подземни води в района.

7. Образуваните на обекта отпадъци да се предават, въз основа на сключен писмен договор, на лица притежаващи документи, издадени по реда на чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

8. Ремонтните дейности на механизацията да се извършват на специализирани площадки, като не се допускат разливи на горивно-смазочни материали.

9. За почистване и обслужване на химическите тоалетни да се сключи договор с фирма, лицензирана да извършва съответната дейност.

10. Изземването на запасите подземни богатства да става съгласно одобрен цялостен работен проект за експлоатация на находището, съобразен с мерките и условията в настоящото решение по ОВОС и в ДОВОС, без да се извършва добив на полезни изкопаеми и други съпътстващи дейности, вкл. депониране на материали от изкопните и добивните дейности извън контура на концесионната площ и/или в крайпътните пространства на довеждащите до обекта пътища.

11. При изпълнение на проектите за техническа и биологична рекултивация да се осигури и наблюдава устойчивостта на рекултивирания терен по отношение на: пропадане, свличане, плъзгане с цел ограничаване или възникване на ерозионни процеси.

12. При извършване на биологичната рекултивация да се използват в максимална степен растения от местен произход и същия биологичен вид, като засегнатите при изпълнението на добивната дейност растения (без инвазивни видове).

13. Информацията от проведения мониторинг по компоненти и фактори на околната среда – атмосферен въздух, шум и взривно-сейсмично въздействие, води и биоразнообразие (биологичен мониторинг) да бъде публикувана на интернет сайта на дружеството, както и да се представи под формата на доклад в РИОСВ – Смолян и Община Ардино, а по отношение на компонент води – на БДИБР – Пловдив. Докладът трябва да включва данните от проведения собствен мониторинг, в т.ч. описание на Плана за собствен мониторинг и резултатите от него, както и данни и резултати от проведения биологичен мониторинг.

V. План за изпълнение на мерките по чл. 96, ал. 1, т. 8 на ЗООС

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
1.1. Атмосферен въздух			
1.	Възложителят трябва да оросява местата за товарене и разтоварване, както и вътрешно-обектните пътища. При много сухо и ветровито време тази дейност да се извършва по-често.	Строителство, Експлоатация, Закриване и рекултивация	Опазване на атмосферния въздух и здравето на хората Намаляване на отрицателното въздействие върху растителността и местообитанията в съседните територии
2.	Възложителят трябва да оросява външните за обекта пътища.	Строителство, Експлоатация, Закриване и рекултивация	Опазване на атмосферния въздух и здравето на хората
3.	Възложителят трябва да поддържа на площадките и пътищата в добро състояние с цел намаляването на реемисиите от прах	Строителство, Експлоатация, Закриване и рекултивация	Опазване на атмосферния въздух
4.	Възложителят да поддържа изправността на използваната в кариерата техника и транспортни средства	Строителство, Експлоатация, Закриване и рекултивация	Опазване на атмосферния въздух

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
5.	Инвеститорът трябва да провежда строг контрол върху вида и количеството на използваните взривни вещества.	Строителство, Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух и здравето на хората
6.	При извършване на взривните работи задължително да се използват гумени килими, които освен разлета на едри късове, ще ограничат до известна степен и разпространението на праха;	Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух и здравето на хората
7.	Възложителят да използва съвременна ТСИ с капсуловани пресипки върху транспортните ленти, нискоемисионни двигатели и хидравлична защита при претоварване.	Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух
8.	При транспортиране на рудата, да се използват затворени или покрити с платнища камиони, включително и при вътрешнорудничния транспорт.	Строителство, Експлоатация,	Опазване на атмосферния въздух
9.	Възложителят да изгради ветроупорни прегради при товарене и разтоварване на почвата на хумусното депо и депото за минни отпадъци.	Строителство, Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух Намаляване и ограничаване на емисиите на прах
10.	Възложителят следва да ограничи височината на депата за хумус и минни отпадъци, съобразно релефа на терена, за да се предотврати вторично разпрашаване при силни ветрове.	Строителство, Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух Намаляване и ограничаване на емисиите на прах
11.	При развитие на ерозионни процеси върху хумусното депо, следва да се направи затревяване, за да се предотврати изнасянето на прахови частици от него.	Строителство, Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух Намаляване и ограничаване на емисиите на прах
12.	Възложителят трябва да ограничи дейностите по насипване на различните материали при високи скорости на вятъра	Строителство, Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух Намаляване и ограничаване на емисиите на прах
13.	Възложителят трябва да ориентира насипите за хумус и минни отпадъци, съобразно преобладаващата посока на ветровете.	Строителство, Експлоатация	Опазване на атмосферния въздух Намаляване и ограничаване на емисиите на прах
14.	Да се гарантира поддържане на техниката и пътищата в добро състояние и извършва контрол върху качеството на горивото.	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	За намаляване на емисиите от ДВГ и опазване на качеството на въздуха.

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
1.2. Води			
15.	Възложителят трябва да не нарушава сервитутните ивици за експлоатация и ремонт на съществуващата инфраструктура по чл. 67 (2) на ЗУТ.	Проектиране Строителство Експлоатация	Опазване на съществуващата техническа инфраструктура за водоползване
16.	Възложителят да предвиди отвеждане на дъждовните води чрез обходни канавки, които да са с необходимите параметри, около рудниците и насипището за недопускане на замърсяването им	Проектиране Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на повърхностните и подземните води и минимизиране на ерозионни процеси
17.	Възложителят следва да разработи План за действие при аварийни ситуации, който да се съгласува с БД ИБР.	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на повърхностните и подземните води
18.	При възникване на аварийна ситуация, възложителят да се информира БД ИБР и РИОСВ – Смолян за причините, периода на настъпване, характера на очакваното замърсяване и предприетите мерки за опазване на повърхностните и подземните води	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на повърхностните и подземните води
19.	Инвеститорът следва да разработи План за собствен мониторинг, който да се съгласува с БД ИБР и регулярно представяне на резултатите от собствения мониторинг в БД ИБР	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на повърхностните и подземните води
20.	Планът за собствен мониторинг на подземни и повърхностни води да се разработи от възложителя в съответствие с изискванията на чл.70 от Наредба №1/11.04.2011 за мониторинг на водите. За подземните води да се наблюдава химичното състояние и да се извършва измерване на дебити или статични водни нива в мониторинговите пунктове, който да се съгласува с БД „Източнобеломорски район“	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на повърхностните и подземните води

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
21.	Възложителят да организира подмяната на горивно-смазочните материали на техниката и оборудването да се извършва на специализирани площадки, извън концесионната площ. Ако се наложи да се извършва на място, да се вземат всички мерки за да не се допускат разливи и замърсяване на почвата и водите.	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на почвите, повърхностните и подземните води
22.	Възложителят да осигури на обекта пясък и/или дървесни трици за събиране на разливи от нефтопродукти. Напоеният с нефтопродукти материал следва да се третира като опасен отпадък	Експлоатация	Превенция за опазване на почвите и водите от замърсяване Екологосъобразно управление на отпадъците
23.	Възложителят следва да инициира процедура за изграждане на водосборник по чл.50, ал.7, т.1 от ЗВ	Проектиране	Опазване на водите
24.	Възложителят да спазва забраните в чл. 118, ал.1, т.2,3,4 и 5 от ЗВ: обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземни води; при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води; смесването на подземни води с различно качество чрез изградени водовземни съоръжения	Строителство	Опазване на подземните води от замърсяване
25.	Възложителят да не допуска замърсяване на съседните земи с ГСМ, отпадъци и скални отломки от взривяването	Строителство и експлоатация	Опазване на повърхностните и подземните води и почвите от замърсяване
26.	На територията на съответния участък, възложителят да организира доставката на химически тоалетни и да сключи договор за поддръжка на химическите тоалетни.	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Опазване на водите и минимизиране на здравния риск
1.3. Земи и Почви			
27.	Възложителят трябва селективно да изземва и складира хумусния слой на депото за хумус	Строителство	Опазване на почвите

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
28.	Възложителят трябва да разработи проект за поетапна рекултивация на нарушените терени по време на експлоатацията на находището и да го прилага поетапно	Проектиране Закриване и рекултивация	Опазване на почвите
29.	Да се обърне внимание на естетическото оформяне на терените и визуалното им въздействие. Да се осигури добра поддръжка на зелените площи – тревни и дървесно-храстови групи и масиви.	Строителство и експлоатация	Опазват се прилежащите земи и почвите и автентичния ландшафт. Създаване на естетически комфорт.
1.4. Земни недра и минерализация			
30.	Възложителят следва стриктно да изпълнява утвърдените работни проекти, вкл. и тези за рекултивация	Експлоатация закриване и рекултивация	Опазване на земните недра Минимизиране на възможни неблагоприятни въздействия върху околната среда Адаптиране към ландшафта на околните терени
31.	Възложителят следва стриктно и точно да спазва технологичните процеси за водене на добивни и откривни работи	Експлоатация, закриване и рекултивация	Опазване на земните недра
1.5. Ландшафт, флора, растителност и местообитания			
32.	Възложителят следва трайно да маркира границите на терените, за които е предвидено пряко въздействие – откритите рудници, депо за минни отпадъци и депо за хумус	Проектиране Строителство	Опазване на ландшафтите, флората, растителността и местообитанията в съседните територии
33.	Възложителят следва да разработи проект за изграждане на защитни горски пояси около площадката на депото за минни отпадъци и участъците от откритите рудници, които не граничат с горски съобщества	Проектиране	Опазване флората, растителността и местообитанията в съседните територии
34.	Възложителят следва да създаде защитен горски пояс около площадката на депото за минни отпадъци и участъците от откритите рудници, които не граничат с горски съобщества	Строителство и експлоатация	Опазване на ландшафтите, флората, растителността и местообитанията в съседните територии
35.	Възложителят следва да създаде организация за предотвратяване на унищожаването на растителност и местообитания чрез засипване и утъпкване на прилежащи на инвестиционното предложение територии	Експлоатация	Опазване флората, растителността и ландшафтите в съседните територии

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
36.	Възложителят следва да проектира и проведе проведе своевременна техническа и биологична рекултивация за създаване на условия за формиране на устойчиви растителни съобщества.	Проектиране Експлоатация Закриване и рекултивация	Възстановяване на местообитанията растителността и ландшафтните Възстановяване характерното за района биологично разнообразие
37.	Възложителят следва да проведе лесокултурни мероприятия за поддържане на защитните горски пояси	Експлоатация	Опазване флората, растителността и местообитанията
1.6. Фауна			
38.	Началото на строителните дейности, свързани с премахване на горска, храстова и тревна растителност да не се извършва през размножителния период на птиците (април-юли). Подходящо е тези дейности да започнат рано напролет (м. февруари-март), когато птиците и останалите животни не са заели гнездови и размножителни територии или през есента (септември – октомври).	Преди започване на строителните работи	Предотвратяване на допълнително отрицателно въздействие върху числеността на фауната
39.	Възложителят следва да създаде организация за теренно обходждане на участъците, предвидени за експлоатация (участъци „Мировец” и „Чернигово” и депата за минни отпадъци и хумус), заедно с техните околности и при намиране на сухоземни костенурки, таралежи, змии и други животински видове, те да бъдат пренесени и освободени обратно в природата на подходящи места достатъчно отдалечени и безопасни разстояния от обекта.	Преди започване на строителните работи	Опазването на защитени видове предмет на опазване
40.	Възложителят следва да обезопаси територията на участъци „Мировец” и „Чернигово” с подходяща ограда от ситна мрежа (диаметър на окото по-малък от 0,5 см). Необходимо условие е тя да бъде опъната за да не образува гънки, джобове и др., които могат да се използват от животните за преодоляването ѝ. Добре е височината да е минимум 1,2 m над земната повърхност, а долният ѝ ръб да бъде заровен на минимум 15 cm в земята.	Преди започване на строителните работи	Предотвратяване на смъртност на индивиди основно на сухоземни костенурки, които попаднали в изкопа няма да имат възможност да излязат. По този начин ще се сведе до минимум отрицателното въздействие. Обезопасяване на живота на хората

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
41.	Биологичен мониторинг по отношение на видове, представени в Червена Книга на България;	Строителство	Прогнозиране и предотвратяване на негативни ефекти от дейностите на концесията върху защитени видове.
42.	Възложителят следва да създаде организация, така че движението на хора и техника да се осъществява само по определени маршрути, и да не се допуска движение извън пътищата и подходите към строителните петна и производствени участъци в зоната.	Строителство и експлоатация	Ограничаване на допълнителното унищожаване на растителността; ограничаване на безпокойството на животните и тяхната смъртност, както и ограничаване на допълнително влошаване и съкращаване на трофичната им база.
43.	Възложителят трябва да организира по време на строителството да не се отстраняват без нужда стари и хралупати дървета.	Строителство	Опазване и съхраняване на съществуващи дневни убежища на прилепи; Опазване и съхраняване на подходящите субстрати за хранене и развитие на ларви на сечковци , както и на опазване и съхраняване на съществуващи дневни убежища на прилепи.
44.	Възложителят трябва да организира по време на строителството да не се почистват излишно участъци с тревна и храстова растителност.	Строителство	Съхраняване целостта на хранителните хабитати на костенурки и прилепи
45.	Да не се извършват взривни дейности през размножителния период на птиците от 15 април до 1 юни.	Експлоатация	Избягване на излишно безпокойство на прилепи и друга гръбначна фауна по време на размножителния период
46.	Възложителят да организира взривните дейности да бъдат провеждани само в светлата част на денонощието.	Експлоатация	Ограничаване на безпокойството при нощно активните видове, основно прилепи.
1.7. Здравен риск			
47.	Възложителят да въведе ограничения скоростта на тежките товарно-транспортни превозни средства на територията на находище „Китница“ да бъде до 30 km/h.	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Във връзка с ограничаване дразнещото действие на праха и емисиите на изгорели моторни газове върху хората

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
48.	Възложителят да информира предварително населението за деня и часа на взривяванията, а те да бъдат предшествани и от слухова сигнализация.	Строителство Експлоатация	Минимизиране на въздействието върху хората
49.	Възложителят да организира измиване на транспортните машини от калта преди напускане територията на находище „Китница“;	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Минимизиране на въздействието върху хората
50.	Възложителят да разработи и стриктно следи за спазване на Инструкции за безопасност на труда при всички видове дейности: <ul style="list-style-type: none"> • За взривни дейности; • За работата с пробивната техника; • За работата на ТСИ; • Правила за движението на тежкотоварните камиони в рудника; 	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Минимизиране на въздействието върху хората
51.	С оглед ограничаване на неблагоприятното въздействие на физическите и химически фактори, възложителят да снабди работниците с лични предпазни средства за: <ul style="list-style-type: none"> • Защита на слуха по отношение на водачите на изкопни и транспортни машини - антифони или шлемове. • За защита от праха (противопрахови маски). 	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Минимизиране на въздействието върху хората
52.	На основата на оценката на риска възложителят да разработи и внедри: <ul style="list-style-type: none"> • Режими на труд и почивка по време на работа; • Хранително- питейни режими съобразени с микроклиматичните условия; • Провеждане на профилактични медицински прегледи и • Редовен анализ на здравното състояние на работниците. 	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Минимизиране на въздействието върху хората
53.	Възложителят да въведе фирмено изискване за ограничаване на скоростта на тежкотоварните машини през населените места до 30 km/h	Строителство, експлоатация, закриване и рекултивация	Минимизиране на въздействието върху хората

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
1.8. Отпадъци и опасни вещества			
54.	Възложителят да изиска при сключване на договор с външна фирма, в него да бъде отбелязано, че взривните вещества ще се транспортират в съответствие с изискванията на Правилника за безопасност на труда при взривните работи, Европейска спогодба за автомобилен превоз на опасни товари (АДР), Наредба № 40/14.01.2004 год. за условията и реда за извършване на автомобилен превоз на опасни товари, Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите и Правилника за неговото приложение.	Експлоатация	Спазване на нормативната база за опасни вещества и минимизиране на риска за хората и компонентите на околната среда
55.	Възложителят да разработи система за въстъпително и периодично обучение на персонала	Строителство и Експлоатация	Екологосъобразно управление на отпадъците и недопускане на аварийни ситуации
56.	Възложителят да изисква от доставчиците на смазочни масла „Информационен лист за безопасност”. Въз основа на информацията от ИЛБ да се разработят инструкции за безопасна работа	Строителство и Експлоатация	Гарантира безопасна работа с опасни вещества Превенция за безопасна употреба на опасни вещества
57.	Възложителят следва да сключи договори с фирми, притежаващи разрешително по чл.35 от ЗУО, които ще транспортират и/или третират генерираните отпадъци.	Строителство Експлоатация Закриване и рекултивация	Екологосъобразно управление на отпадъците
58.	Възложителят да предприеме всички мерки за не смесване на: а) опасни отпадъци с други опасни отпадъци или с други отпадъци, вещества или материали; смесването включва и разреждането на опасни вещества; б) оползотворими отпадъци с неоползотворими отпадъци;	Строителство и Експлоатация	Екологосъобразно управление на отпадъците
59.	Възложителят да определи отговорно лице, което да организира безопасното управление на опасните отпадъци;	Строителство и Експлоатация	Екологосъобразно управление на отпадъците
60.	Възложителят да осигури инструктаж и периодично обучение на персонала, който работи с опасни отпадъци;	Строителство и Експлоатация	Екологосъобразно управление на отпадъците

№	Мерки	Период/ фаза на изпълнение	Резултат
61.	Възложителят да проведе обучение на работниците за използване на предвидените средства за предотвратяване и ограничаване на възникнали пожари	Експлоатация Закриване и рекултивация	Превенция за аварийни ситуации

Настоящото решение се отнася само за инвестиционното предложение, което е било предмет на извършената ОВОС по реда на Закона за опазване на околната среда.

На основание чл. 99, ал. 12 от Закона за опазване на околната среда решението по ОВОС губи правно действие, ако в срок 5 години от датата на издаването му не е започнало осъществяването на инвестиционното предложение.

Съгласно чл. 99, ал. 11 от Закона за опазване на околната среда, при промяна на възложителя, на параметрите на инвестиционното предложение или на някое от обстоятелствата, при които е издадено настоящото решение по ОВОС, възложителят или новият възложител, уведомява своевременно РИОСВ-Смолян.

При констатиране неизпълнение на условията и мерките в решението по ОВОС, виновните лица носят отговорност по чл. 166, т. 2 от Закона за опазване на околната среда.

Решението може да бъде обжалвано пред Министъра на околната среда и водите и/или съответния Административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на заинтересованите лица по реда на Административнопроцесуалния кодекс, чрез РИОСВ- Смолян.

Дата: 18.09.2023г.

ИНЖ. ЕКАТЕРИНА ГА
Директор на РИОСВ-См

